

Mezi tělem a hlasem je v podstatě rovnítko

Rozhovor s lektorkou Lucií Páčovou

Kdybys měla někomu vysvětlit, co děláš, jak bys to popsala?

Lucie: Tak na to, abych si dala tak týden (směje se). Jsem asi taková hledačka zvuků. Zajímají mě jejich vrstvy vnímání. Jak jim můžeme naslouchat, jak denně reagujeme, vstřebáváme je, jak to nás působí. Jak skrze ně komunikujeme. A zajímají mě i rozdíly. Jak to třeba mají úplně jiní lidi, jiné kultury, jiné planety (směje se). Přijde mi, že zvuk je takový důležitý element v našem životě a mě fascinuje.

Jaká byla tvoje cesta k tomu, co teď děláš?

Lucie: Hodně důležitý impuls byl dramaťák, chodila jsem do něj od malička. Potom recitační přehlídky, kde jsem začala objevovat a propojovat nějaké experimentální hlasové přístupy. Hledala jsem různý experimentální texty a bavilo mě z toho dělat takový ujetý koláže. Vždycky to na přehlídkách působilo jako hodně mimo.

Hodně pracuješ s hlasem. Jak moc je pro tebe důležité?

Lucie: Ve svém přístupu se snažím neoddělovat pohyb, slovo, hudbu, hlas, zvuk. Ideální je jejich kombinace. Nástrojem hlasu je vždycky tělo, takže tvoje tělo je tvůj hlas a je mezi tím v podstatě rovnítko. Kdykoliv když budeš používat hlas, budeš používat svoje tělo.

Procestovala jsi řadu zemí a při svých cestách nasbírala spoustu zvukového materiálu. Máš nějaké oblíbené místo, oblíbenou nahrávku, která ti utkvěla v paměti?

Lucie: To je hezká otázka. Mám jednu takovou. Je to právě z jedné africké vesnice. Zvuk domorodkyň, vesničanky, spíš farmářky. Jela jsem a po cestě viděla nějaký ženy jak tančí a bubnujou. Ona seděla uprostřed, bubnovala a byla hrozně divoká. Já jsem si říkala: „To je paní, kterou chci následovat a šla jsem za ní do jejich chýše.“ Žena začala připravovat večeři a drtit ořechy na kameni. Vytváří to takový zajímavý rytmický zvuk. Křupavý. Zpívala u toho, mluvila tam

děti, okřikovala je. Fakt magický moment. Měla jsem z toho mrazení.

Kromě toho, že se zvukem experimentuješ ty sama, máš i kvintet, který si založila, je to tak?

Lucie: Jojojo, mám kapelu. Naše hudba vychází z písniček afrických kmenů, ale je to čtený jinýma neafrickým lidma, takže už to vlastně tu jejich hudbu zase tolik nepřipomíná. Jde o takový experimentální psycho-matematický úlet (směje se).

A na jaké nástroje hrajete?

Lucie: Bicí, basa, housle a piano, nebo spíš různý elektronický klávesy.

Pořádáš i různé workshopy. Jsou podobné jako ten, který si letos měla na Mladé scéně?

Lucie: Workshopy, které dělám v poslední době jsou z velké části hlasové. A zaměřuji se třeba na různý folklorní backgroundy nebo tradice. Seminář, který jsem vedla tady se zabýval hlasem v propojení s tělem. Což je téma, které jsem řešila ve své magisterské práci na JAMU. Je to už dávno, vytvořila jsem si tam asi stovku cvičení, kde můžeš pracovat s hlasem a pohybem. Pak jsem ji na nějakou dobu odložila, ale teď se k ní zase vracím.

pokračování na straně 16...

Divadlo Vydýcháno, ZUŠ Liberec: Barka

Zbylo nás pět

Rozhovor se souborem

S čím předstupujete před diváky?

Tonda: Jdeme tam, abychom si to užili jak my, tak diváci. Shodli jsme se, že včera tu byla úžasná představení, ale všechna byla smutná. Tak jsme si řekli, že to tu divákům zahrajeme, aby měli radost. Aby se usmáli po včerejšku, který byl náročný. (soubor souhlasí)

Luisa: Mně se všechna představení hrozně líbila, ale na těch slovenských hostech už jsem bojovala, protože jsem jako divák byla po celém dni v pochmurné náladě. Dneska jsem si říkala, že bude i těžké diváky dnes uvést do toho, že jdeme dělat něco, co je sranda.

A dělali jste někdy něco vážnějšího?

Richard: Naposledy jsme společně dělali představení asi před šesti lety. Jsme zbytky souboru, který byl na začátku, když nám bylo asi šest. Bylo nás tam čtrnáct a zbylo nás pět. V téhle sestavě je to vlastně naše první představení.

Jaké to bylo s loutkami?

Tonda: Jak už bylo řečeno, bylo to naše poprvé. Přišlo mi super, že jsme si to mohli vyzkoušet.

Richard: Upřímně jsem ohledně toho byl na začátku skeptický. Trochu jsem se bál, protože to je technicky složité a jsem docela nešikovný, co se týče rukou, takže se mi stávalo, že se zamotaly provázky, spadla mi loutka. Ale pak jsem si k tomu našel cestu. Loutka je skvělé mé-

dium. Jak s těmi loutkami v představení mluvíme i my, tak mám teď ke své loutce osobní vztah.

Luisa: Já je měla na starost, takže jsem je provázkovala. Provázkovat jednu loutku zabere třeba třičtvrtě hodiny.

V představení říkáte, že za ty loutky může maminka. Čí je to maminka?

Luisa: Moje. Chcete příběh? Téma jsme vybrali dřív, než jsme měli loutky. Byli jsme na dramaťáku jen já a Tonda a vzpomněli jsme si na hlášku: "a aby nežrala žížaly." S Tondou jsme z toho měli strašnej humor, protože i v pohádce tu větu říká Toník. A přestože jsme od pana učitele dostali i jiné návrhy, tak jsme si prosadili Barku. Asi dva dny potom mamka přijela od paní Košťálové a dovezla úplně všechno vybavení. A tohle bylo jediných pět funkčních loutek, které tam byly. Dokonale se nám do Barky hodily. Byla to šťastná náhoda.

Richard: Protože s těma loutkami tak neumíme, tak jsme to pojali i trochu jako dokument o tom, jak se k nám loutky dostali.

Luisa: Vlastně jsme si tím napsali takovou omluvku. (smích)

Tonda: Je třeba zmínit i šikovnost Lukáše Horáčka, našeho vedoucího, který vyrobil to pódium i domečky.

Co dalšího byste si chtěli v dramaťáku zkusit?

Anita: Týden zpátky jsme se bavili, že bychom chtěli něco s tematikou šedesátých, sedmdesátých let. A napadl nás muzikál Vlasy od Miloše Formana. Chtěli bychom udělat něco na ten způsob.

Richard: Mě by možná bavilo zkusit i vážnější téma. Klidně ve stylu Vlasů. Líbí se mi představení, která dokáží vážné téma šikovně podat, což se ne vždy povede.

Dia: Jsme taková muzikální skupina: Tonda hraje na basu, já hraju na kytaru a zpívám a Adinka taky hraje na kytaru.

Jakými slovy byste popsali svůj soubor?

Soubor: Humorníci! A máme takovou interní hlášku: Co děláš?

Richard: A já bych řekl i to Zbylo nás pět. Tak bychom se mohli i pojmenovat!

Jan Mrázek

O Barce, Kubátovi a dalších nechvalných hrdinech

Divadlo Vydýcháno ze ZUŠ Liberec doplnilo mozaiku žánrů a stylů, které se letos na festivalu objevily, loutkovým divadlem. Vystoupení mile domáckých loutek, takových, jaké patrně najde na půdě po prapředcích kdekdo, bylo zářimou historkou, týkající se původu onoho loutkového divadla. Tím jsme byli jako diváci vtaženi do důvěrné domácké atmosféry a mohli se stát součástí komorního domácího představení. Notoricky známá pohádka Jana Wericha Lakomá Barka, excelentní kousek současné pohádky, s nádhernou hrou slov a slovních vtípků, mnohým z nás patrně zní v hlavě ve formě vyprávění samotného autora. A tomu se pochopitelně nic nevyrovná. Nicméně, je fajn, že tuto pohádku připomínají a do nové interpretace se pouštějí divadelníci. V tomto případě soubor pod vedením Lukáše Horáčka.

Jejich převyprávění pohádky je zajímavé, udrží divákovu pozornost po celou dobu, nejen kombinací akcí loutek a živých herců, ale i nejrůznějšími vtipnými bonusy jako je scénografie, a nejrůznější zcizovací efekty. Hodně se drží původního textu, ale ten obohacují takovým způsobem, že divák nemá pocit zbytečného natahování děje, naopak se dobře baví. Příkladem za všechny může být scéna, kdy Barka špehující učitelovic rodinu, spadne ze žebříku a omdlí, a všechny děti se postupně chodí ptát rodičů, co se jí to stalo a jak jí je... Dobře si inscenátoři poradili i s tím, že mnohé scény (aby došlo ke kýženému efektu záměny) se mají odehrávat ve tmě. A oni nám tu tmu opravdu dopřejí dokonale, takže chvílemi pouze nasloucháme, ale nevidíme, co se děje, a zjeví se nám teprve výsledek konání (mj. jelen sedící v první lavici ve třídě). Je vidět, že protagonisté věnovali nácviku práce s loutkami velkou pozornost. Ne náhodou zazněly na diskusi pochvalné repliky, týkající se například propracované chůze loutek. Kouzlo, které se stává výhradně v loutkovém divadle, se podařilo i zde. Rozdílné dispozice činoherců a pohybové možnosti loutek se tady spojily do logického celku, a pokud něco bylo „nad sílu“ loutky, herci to zveřejnili.

Navíc tu zafungovala hravost v tvůrčím procesu (není jasné do jaké míry děti reprodukovaly pokyny režiséra, a nakolik se podílely na vymýšlení gagů), je škoda, že jsme

se nedozvěděli více o vztazích ve skupině živých herců (což by mohlo vhodně podtrhnout některé situace a jednotlivou drobnokresbu charakterů). Bylo dobře, že v prezentaci vtipného textu protagonisté netlačili na pilu, a většinou se drželi pouhého vyprávění bez emocí. Díky tomu pak vynikly situace, jako setkání s farářem, či výše uvedená scénka s učitelovic dětmi. Příjemná drobnička, a navíc připomenutí tradice domácích loutkových divadel, může být dobrou inspirací jak pro vrstevníky, tak pro dospělé.

Jana Soprová

Vytrženo z diskuse

- Viki: Udržela se tam pro mě pozitivní energie. Líbilo se mi, že hráli loutky i loutkovodiči. Mrzelo mě, že ten vtip se scénickou poznámkou byl pouze jeden a potřebovala bych ten vtip ve více místech.
- Lea: Mě to bavilo, pořád jsem z toho nadšená.
- Bětko: Bavila mě hra s loutkohrou a přechody mezi loutkou a činohrou. Mrzelo mě, že už se neobjevila na konci znovu kytara.
- Vojta: Nadchl mě začátek, který mě upoutal tím, že řekli, jak se k těm loutkám dostali.
- Mně se ta práce s loutkou moc líbila, např. když loutky chodily. Taková banální věc, ale moc mě pobavila. Někdy mi vadily přechody loutek a jejich příchody na scénu.

Hanka: Těší mě, že přehlídka je rozmanitá. Činohra, pohybové, pouliční. Viděla jsem už spoustu dramatizací Barky, ale nikdy jsem si ho do budoucna nevybavila. Pro mě tam byly zajímavé momenty. Líbila se mi práce ve dvou plánech, v tom činoherním a tom loutkovém. Práce s detailem a celkem. Kde už nestačily loutky, tam zahráli herci. Pro mě byl velmi cenný scénografický prvek lampiček. Líbil se mi vtip s opravdovou tmou, kdy se ty pytle vyměnily. Líbila se mi poctivá práce s pohybem loutek, např. chození. Bylo fajn, že se pracovalo s vtipem od začátku, a že se s czizováky pracuje i dál.

Dominika: Hrál jsem to tady před 30 lety. Líbilo se mi jejich nasazení, se kterým přišli, práce s iluzí a realitou. Možná bych chtěla vidět více vztahovosti mezi váma. Hezky pracujete se zkratkou. Přemýšlím nad něčím, co by to chtělo, nemám na to odpověď, ale možná posunout do větší aktuálnosti.

Roman: Bavilo mě to vizuálně. Bavil mě motiv půdy, který jsem z toho četl. Líbil se mi úvod, který mi vysvětloval, proč zrovna tyhle loutky. Možná by mohl být klíč ve zvukovém plánu. Líbila se mi scénograficky fara, taková pustá a temná. Říkal jsem si, proč to mají tak veliké pro ty loutky, ale pak jsem viděl ten přechod loutky a neskutečně mě to bavilo. Připadá mi, že tam je nevyužitý potenciál v učitelích. Zajímalo by mě, co se děje mezi performery, vidím v tom nějakou možnost zlepšení.

- Lukáš: Ty dvě reprízy byly rozdílné, první byla taková tuhá, v druhé se diváci smáli.

Recenze na diskusi

Šéfkuchařka „brunet porotkyně“ začala velmi silnou pozitivní scénografií a nakrácením práce s loutkami. Míchání reality a příběhu se ujala Dominika. Dochucoval Černík solidním vstupním infem o loutkách a naservíroval rodinnou večeři na půdě.

Komentátorky ze souboru BezOhledu

*Slovomrak
aneb divácký dojem z představení jedním slovem*

pop*či
srnec
kontrast
loutkasillymilé
ulicetma plánek
pytel
vzpomínka
scénografie
zábava

KUK/KUKačky, ZUŠ Štítného Praha 3: Kukučín

Zažili jsme šok v živém čase

Rozhovor se souborem

Kdybyste se měli definovat pěti slovy, jaká slova by to byla?

„Rozpadlý? Vtipný, přátelský, energický, kreativní, různorodý,“ odpovídá soubor. „Je hrozně těžké definovat soubor, protože je tady pět záskoků.“

Jak dlouho fungujete spolu jako soubor?

Johy: „Velká část deset let a ten zbytek osm.“

Kolik hrálo členů, kteří jsou součástí souboru a kolik je jako záskok?

Johy: „Šest původních členů.“

S jakým žánrem jste sem přijeli?

Julča: „Doku divadlo je to.“ Johy: „Ale má to takové komediální prvky, dejme tomu.“

Jakou myšlenku předáváte tím představením?

Julča: „Aby se lidi zamysleli, co si myslí o úložističích radioaktivního odpadu.“ Johy: „Spíš otevíráme nějaké téma a nějak na něj upozorňujeme. Mám pocit, že se řeší strašně moc věcí, které jsou nám strašně vzdálené, např. v Americe, ale to, co se řeší a děje v naší zemi, moc lidí neví.“

Jak vypadala práce na představení?

„Začali jsme si vytvářet fiktivní vesnici s určitými archetypy různých postav. A potom jsme regulárně zažili šok, protože jsme v tu chvíli ještě nevěděli, že přijde právě jaderné úložiště, takže jsme v živém čase zažili ten šok.“

V představení používáte projektor. Jak vznikl nápad, že vůbec projektor použijete a kdo za ním stojí?

Tonda: „Na té projekci je vidět mapa. Mapu jsme si nakreslili, prostě jenom tužkou jsme si ji načrtli (v té improvizaci, pozn. red.). Ty postavy přesně ví, kdo vedle koho bydlí, kdo se s kým baví.“ Ivana: „Samozřejmě je tam použití těch dokumentů. Jednak zprostředkovává časové posuny, potom posuny prostorové a v té další části, která už je opravdu doku, autentické záběry.“

V jaké fázi je rozhodnutí?

Johy: „Momentálně bylo to nejaktuálnější rozhodnutí prezidenta, že už se nebude moc namítat, ale bude to rozhodnutí parlamentu.“ Tonda: „Jsou čtyři lokality, pod kterými může vyrůst úložiště.“

Jaké dopady to bude mít?

Johy: „Neznáme budoucnost, ale zároveň se budou muset nějaký lidi třeba vystěhovat, budou muset pokácet stromy, zdecimovat přírodu, aby to tam vyrostlo.“

A zeptám se možná na těžkou otázku, ale přinesli jste vy nějaké řešení toho problému, když jste se tím vlastně takhle zaobírali?

Johy: „V představení je ta debata nahraná. Ale podobnou debatu jsme teďka znova vedli asi po roce, co se tím tématem zabýváme. Došli jsme k tomu, že sami nevíme.“ Julča: „Že to někde být musí, ale jak rozhodnout kde a jak k tomu přistoupit. Že nikdo nechce, aby to bylo u něho, ale zároveň... že vědci zatím nevymysleli nic.“ Johy: „Někam se to dát musí, ale kam, protože je to nutné.“

Jakub Kubíček

Byla jednou jedna vesnice

Můžeme to brát trochu jako pohádku ze současné vesnice, která vstoupila do boje s drakem. Ano, tahle paralela trochu kulhá, protože příběhu, který nám předkládá v autorské inscenaci souboru KUK/Kukačky ze ZUŠ Štítného z Prahy 3 pod názvem Kukučín zas tak úplně pohádkou není.

Z pohledu diváka se příběh pod režijní taktovkou Ivany a Zuzany Sobkových láme na dvě části. V té první máme možnost nahlédnout do života jedné obyčejné vesnice na Vysočině, s nejrůznějšími sousedskými spory, vzájemnou drbárnou i drobnými zlodějny, narcistním starostou a místními tradičními oslavami s novodobým kýčovitým nádechem. Hned na počátku je ovšem tato malá vesnička zasazena do globálního kontextu. Na plátně v pozadí sledujeme pohled na zeměkouli z vesmíru, a zoom nám pomalu přibližuje nejprve Evropu, poté Česko a nakonec oblast Vysočiny, kde je mezi lesy utopena vesnička Kukučín.

Jistě každý z vás zná nějakou takovou vesničku, kde je jeden konzum, jehož majitelka všechno zná a všechno nemilosrdně hodnotí, místní umělkyně, na kterou se ostatní dívají tak trochu skrz prsty, fotbalový nadšenec, světaznalí strejci od piva, zoufalá ředitelka místní školy, a starosta, který myslí především na sebe a na svou slávu. Není divu, že jej v dalších volbách předstihne rázná novinářka. Veškeré dění ve vesnici sledujeme za přesného zaznamenávání času a místa, údaje se nám ukazují na promítaném pozadí (teprve za chvíli divák pochopí, že tyto údaje jsou důležité pro zaznamenání běhu času nejen ve vesnici, ale v celé republice). Jak se totiž ukáže, ona vesnička se nachází v bezprostřední blízkosti lokality, která patří do portfolia vytipovaných míst pro skládku radioaktivního odpadu. A to už není fikce, tady do hry vstupuje tvrdá realita. A hra se mění v dokudrama. Posledních deset let totiž SÚRAO (Správa úložišť radioaktivních odpadů) vytipovává konkrétní lokality pro hlubinná úložiště nebezpečných odpadů. V roce 2020 byly doporučeny čtyři, mezi nimiž je také Hrádek (viz. [-hradek/\), tedy reálné místo poblíž fiktivního Kukučina. Samozřejmě, že tento symbol novodobého ďábla vzbuzuje hodně emocí a protikladné názory. Nabízí totiž smlouvu stejně nebezpečnou, jako lákavou. Na první dobrou samozřejmě každý takové úložiště odmítne, existuje však spousta argumentů, k tomu, aby zapadlé lokality přikývly, protože to do přinese nejen poměrně velkou sumu do obecní pokladny, ale také pracovní příležitosti pro mnoho lidí a další výhody. V představení jsou zkombinovány dokumentární záběry ze zpravodajství, a protestních pochodů, to vše namixováno s protesty občanů Kukučina na scéně, a záběry z rozhovorů s lidmi, které tu potkáváme. A tak můžeme sledovat \(ostatně, jako v reálném světě\), jak se názory některých lidí mění, nebo je jim celá věc lhostejná a nehodlají se tímto problémem zabývat.](https://www.surao.cz/hlubinne-uloziste/lokality/doporucene-lokalita-2/lokalita-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Problém odpadů, ať již běžných, či nebezpečných je jedním z důležitých témat, která v současnosti hýbou světem, a nejen naší republikou. O věci se sice mluví, protestuje, a na druhé straně jsme svědky mj. toho, že se z naší vlasti jaksi mimochodem stává tajná skládka odpadů ze zahraničí. Co ale s tím? Situace, o které je třeba mluvit, upozorňovat na ni, ale která je v globálním měřítku v podstatě neřešitelná. Pozitivní zprávou ale může být, že se o životní prostředí a rozmanité devastující vlivy zajímá stále více mladých lidí. A k tomuto trendu přispívá i inscenace Kukučín.

Jana Soprová

Vytrženo z diskuse

Ema: Já o tom problému vůbec nevěděla. Nemůžu se ubránit tomu, že jste si dělali srandu z těch vesničanů, což mi přijde, že dehonestuje ten problém.

Vojta: Pochopil jsme, že sleduju dokudivadlo, ale podle mě tam byl nedostatek komplexnějšího materiálu k tématu. Moc jsem se nedostal k něčemu autentickému. Proč zrovna tahle vesnice? Do jaký míry je to reálný? Do jaký míry jsou to fikce?

Míša: Začátek byl podle mě delší, ale fungoval temporytmicky. Bavilo mě to.

Dominika: Jsem ráda, že tady zaznělo takové téma, které je aktuální, politický, společenský. Tím, jak se pohybovali na jevišti mi dokázali, že je to téma zajímavé. A je to něco, co nás tlačí, abychom byli aktivní a vyhledali si to. Kladu si ale otázky z hlediska proporce té divadelní a dokumentární části. Zda se nezvolit jinou cestu z hlediska divadelního zpracování, která by byla vkusem v součinnosti s používanými médii.

Hanka: Můžeme diskutovat i nad tím tématem, které představení přináší. Nevím, jestli to čtu dobře, ale říkala jsem si, že to má dlouhou expozici, kde se ti lidé vykrešlují. Pak přijde závažný problém a ti lidé táhnou za jeden provaz. Ale mám pocit, že ta disproporčnost divákovi může vnímání trochu brzdit. Trochu mě vyhodila prodávka v obchodě, která kradla jablka a pak je prodávala. Nemám pocit, že by to mohlo být reálné a když mě to takhle zarazí, tak mi to všechno zpochybňuje.

Roman: Ten poklid od začátku vnímám jako záměr. Že tu obyčejnou vesnici zasáhne takováhle vážná věc. Je to spojení malého světa, kde žijeme a kde se kradou jablka, a tím velkým světem, který nás na první pohled mívá, ale pak nás může zasáhnout. Z mého pohledu by to mělo být pořádně aktivistické, ale možná je dobře, že to tak nebylo. To přijďte raději na protest.

Recenze na diskusi

Sbor se shodl na dlouhém začátku. Dominika začala společenskými, uvědomělými beaty na bicí. S baskytarou se připojila „brunet porotkyně“. Předvedla silné sólo a zcela tím popsala vesnické obyvatelstvo. Nakonec s vokálem o Kukučinu, zanechal v divácích otázku po dokumentárním, nebo dramatickém divadlu Roman Černík.

*Slovomrak
aneb divácký dojem z představení jedním slovem*

smysl
aktuální
nedokument
apelfraškamapa
Babovřesky
dvojpredstvení
temporytmus
netradiční
problém

My², ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm: Člověče, nezlob se

Co je vlastně dobro?

Rozhovor souborem Na poslední chvíli

Jak vznikl název vašeho souboru? Nebo co vyjadřuje?

Magdaléna: „Náš soubor se vždycky jmenoval My, ale jelikož se nám dost často mění členové, tak vždycky tam vymyslíme něco jiného. V začátku jsme byli My?, potom My! a teď jsme My².“

Kdybyste se měli jako soubor definovat pěti slovy, jaká slova by to byla?

Vtipní, napjatí, sehraní, chaotičtí, rozdílní.

Zeptám se vás na vznik představení, jak jste na něm pracovali, kdo přinesl námět?

Magdaléna: „Naše paní učitelka Lucka nám to tady navrhla a nám se to líbilo. Řekli jsme si, že to je zajímavé.“

A je to tedy napsaný scénář?

Magdaléna: „Ne, právě.“

Lucka přišla s námětem viny, nevinu a právě s Paulem Sartrem. My knihu nečetli, protože jsme se domluvili, že si z toho vezmeme jenom námět. Scénář je autorský.

Jak vznikla paralela mezi Člověče, nezlob se a Paulem Sartrem?

Aneta: „Igor donesl hry a...“ Magdaléna: „Celé to má vyjadřovat, jakým způsobem se dostaly ty postavy sem. Celé to bylo v podstatě dopředu předurčené a dostaly

se tam, kam měly, do domečku. A vlastně tím zároveň podtrhujeme absurditu toho.“

Jakou myšlenku v tom vidíte vy, co jste chtěli tím předat?

Aneta: „Pro mě to je konflikt viny a nevinu a to, že dobro nemůže být bez zla. Že život není černo-bílý.“

Když se nad tím zamyslíme, tak dobro... Nemůže se taky poddat zlu, protože to by vlastně potom taky nebylo dobro, ale vlastně dobro se nemůže nechat utlačovat a tak se chce vzepřít. Ale to by potom taky nebylo dobro, takže co je vlastně dobro?

Polemika, co je dobré a co je zlo, vlastně vůbec.

Jak dlouho jako soubor fungujete v tomto složení?

„První rok.“

To, co jsme viděli, je nějaké typické představení, které bychom od vás mohli vidět? Nebo jsou ta představení úplně jiná?

Magdaléna: „Já si myslím, že vždycky nějakým způsobem experimentujeme. Pracujeme většinou autorsky, jenom jednou jsme se opravdu inspirovali předlohou. Letos si myslím, že to je na nás hodně konverzační. Třeba minulý rok jsme neměli vůbec takovou konverzační hru, takže určitě jsou každý rok jiné.“

Jak jste si vybírali postavy, nebo jak jste si je rozdělili?

Magdaléna: „Dostali jsme prvně návrhy nějakých kontroverzních postav, které by se daly hrát. Vlastně jsme společně měli takový brainstorming, kde jsme dávali nápady a potom jsme si každý řekl, co bychom si chtěli zkusit tak nějak zahrát. A postupně se to měnilo a objevovali jsme příběh každé postavy.“

Aneta: „Každý si tu postavu vytvářel sám.“

Co je ten prostor, který vytváříte svým představením?

No, v podstatě... Peklo. I když není přímo vyložené peklem, jak ho asi známe z katolického pohledu. To je částečně inspirace Jeanem-Paulem Sartrem, kdy to je vlastně místnost, ze které se nedá dostat a ti lidi jsou tam tak odlišní, že se nedokážou vystát a dělají si to peklo navzájem.

Jakub Kubíček

Hry bez pravidel jsou horší než peklo

Inscenaci Člověče, nezlob se přivezl soubor My² ZUŠ Rožnov, a vnesl do programu festivalu další podobu existenciální tísně dneška. Inspiraci Sartrovou hrou S vyloučením veřejnosti nepopírají, nicméně se snaží o původní autorskou věc, a nabízejí vlastní pojetí se současnými postavami. Tím si ovšem na sebe upletli bič, protože princip Sartrovy dokonale strukturované modelové hry je tu dekonstruován, a znovu skládán do prapodivného tvaru, náhodně narušován, doplňován, či zcela negována. Takové pojetí ovšem vzbuzuje velké množství otázek, ať už o charakterech, tak o celkové formě.

Příběh sám je rámován příchodem dvou postav, které se pohybují na genderovém pomezí. Oblečení barevností black-and-white napovídá, že tu půjde o protiklady, ať už si je nazveme jakkoli: ego a alterego, zlo a dobro, ďábel a anděl. Právě tato dvojice po celou dobu hraje na forbíně Člověče nezlob se, a vytváří tak jakýsi manipulativní potenciál, vůči postavám v uzavřeném pokoji. Černé postava, kterou hraje žena, ale má mužské jméno, je dominantní, akční. Bílá postava je vtělená dobrotá, chápavá až otravně. Těmto postavám je dáno procházet zdí, po libosti vstupovat a vystupovat z děje. Nicméně, pozornost se soustředí spíše na čtveřici, která vstupuje do prostoru bez dveří z hlediště. Podobně jako u Sartra netuší, že je to navždy – že se ocitli v pekle. Tři z nich se z různých důvodů dopustili vraždy, čtvrtá je k nim přidána kvůli množství hříchů a také proto, že zapálila otcův dům. Po celých čtyřicet minut pak sledujeme jejich podivné chování, směřující až ke zvířecosti (rvačka o chleba, byť podle logiky už nemají žádné potřeby, vzájemné ukřičené rvačky, či ne zcela odůvodněná agresivita, když zazní hudba). Počet prohřešků proti logice a absence pravidel stále narůstá a velmi znesnadňuje chápání děje. Postavy jsou mladé, současné, a z různých důvodů vesměs agresivní. Nakonec navíc zjistíme, že je asi marné přimět je k pokání, protože jsou přesvědčeni, že činili po právu. A upřímně řečeno, i já jako divák jsem je viděla jako oběti traumatizujících zranění, které jim uštědřilo okolí. Jedna byla vyhnána z domova po svém coming outu, druhá šikanovaná spolužačkou, třetí znásilněná otcem v

dětském věku. Čtvrtá výrazná postava z LGBT komunity (patrně bipolární?), zavraždila doktorku, která pro něj/ni neměla dostatek pochopení. Nejasnosti kolem postav, o kterých se toho příliš nedozvíme, doplňují dosti nelogické situace hry bez pravidel (či se stále se měnícími se pravidly), a tak si divák – navíc vystavený poměrně dlouhým „prázdným“ pauzám v kompozici celku – vůbec není jist, o čem má tento příběh vypovídat. A tak si začne sám pro sebe fabulovat, zda se jedná o vizi rozporuplného světa, jehož nelogičnost a nespravedlnost pokračuje i po smrti či o snahu individuálních výpovědí, které mají jen ukázat určité výseky ze života konkrétních lidí a nemají žádnou další spojitost. To, co je ovšem třeba inscenaci přiznat, že je stejně jako Sartrova hra naplněna existenciální tísní, nejistotou, která je ovšem diametrálně odlišná než ta z doby, kdy ji Sartre psal. Protože svět bez Boha, jak jej viděl Sartre, už se změnil natolik, že ani peklo nemá pevná pravidla.

Jana Sprová

Vytrženo z diskuse

- Bořek: Chtěl zeptat, proč jste vlastně nedělali toho Sartera? Jeho Hra má vystavěné situace a motivace postav, což mi u vás chybělo.
- Kačka: Postava v růžovém mikině mi přišla přes čáru.
- Postavu Igora bych potřebovala energičtější, protože i on je vlastně trochu blázen. Cítila jsme v některých situacích nevyužitý potenciál.
- Za celou dobu jsem nebyla schopna identifikovat dvě hlavní postavy, kým vlastně jsou, když porušují prostor bez dveří. Bůh, ďábel?
- Vojta: Přistoupil jsem na to, že světelný plán, pro mě znázorňoval lajnu místnosti, která byla ale postavou při zpěvu porušena.
- Kačka: Celou dobu jsem přemýšlela nad otázkou, jestli to má být satira nebo hráno navážno.
- Proč postavu Igora znázorňovala žena, když má soubor herce? Viděla jsem v tom zesměšnění LGBTQ+ komunity.
- Vojta: Postava v růžové mikině mi přišla hodně za hranou.
- Mají-li ty postavy být jakési entity, při otázce na jejich jména bych se např. nějak vyhnul jejich oslovení.
- Bořek: Křik v představení mi přišel pouze na sílu a nevěřil jsem jim.
- Jana: Někdy miň je víc.

Roman: Byl jsem na tom dvakrát. Viděli jsme další cestu. Soubor se snažil vytvořit původní divadelní hru autorsky. Sartre je tam opravdu cítit. Hra přináší postavy, v nějaké situaci a v nějakých vztazích. Baví mě zabývat se hrou. Pomohlo mi to k tomu čtení. Dalo mi to klíč k tomu, jak to číst. Bohunka a Igor v sobě skrývají obrazy boha a ďábla. Pro funkčnost té hry je důležité, aby fungovala pravidla hry. Nesmí se proměňovat, což se dělo. Igor řekne pravidla, kdo najde dveře, tak ho propustí. Co mají ale hráči nakonec hledat? Samanta ty dveře najde, ale Igor řekne ne. Porušuje tím pravidla, která sám představil. Divadelní hra ta pravidla potřebuje. Další otázka jsou postavy a jejich herectví. Jsou tam proto, aby zjistili, co se jim dělo. Jsou to typy nebo charakter? A pak jsou právě další otázkou herecké dovednosti.

Dominika: Dneska jsem měla pocit, že jste od minula něco vyčistili, ale zároveň něco zvýraznili, což dost změnilo poetiku představení. Líbí se mi, že se věnujete takovým tématům, který nabízí Sartre. Vymizela křehkost toho představení.

Hanka: Zkoumala jsem to ticho, které bylo velmi významové a když jsem na vás v tom tichu koukala na postavy, ale neviděla jsem v nich nic odehrávajícího, tzv. nenaplněné ticho.

Soubor: Byla jsem celou dobu žena, mluvila jsem o sobě v ženském rodě, jména bereme jako nějaké pojmenování. Igora a Bohunku vnímáme jako dobro a zlo.

Recenze na diskusi

Hru rozehrává Bořek. Karty se mu třesou v ruce, je vidět velké vzrušení tohoto jinak vždy chladného a precizního pistolníka. Snad jej vašeš nezradí, snad neudělá neuvážený tah. Ostatní hráči pokračují v započaté hře, např. kulovou osmou: „nevyužitý potenciál“, srdcovým filkem: „zajímavé“, až dojde na krále - „existencialismus“ nebo „Bůh“. A spodek pane, to je Ďábel! Bořek se poté neudrží a posilněn panákem, který mu mezitím najel, vytáhne uno reverse card: „etický problém.“ Tato karta je pak opakovaně použita i jinými hráči, což svědčí o skutečně vysokých vkladech ve hře. Těsně před vytažením kolů, však do hry vstupují šerifové, a klidní vášně kartami: „pojmenování problému“, „zkoumala jsem to“ a „na krajské to bylo jinak.“

JaM

Slovomrak

aneb divácký dojem z představení jedním slovem

osvícení
společnost
kontroverzní
hra
očistechlasitéhrneček
karikatura
rezervace
prostor
existencialismus
trauma
psychologizace

host přehlídky - DS DRIM, ZUŠ J. Rosinského Nitra, Slovensko: Filip Topol a my, ti další

Všichni jsme Filip

Představení inspirativního slovenského souboru DS DRIM z nitranské ZUŠ J. Rosinského bylo příjemným příspěvkem k 15. výročí Mladé scény v Ústí nad Orlicí. Jednak připomnělo stále živou sounáležitost Čechů a Slováků na poli divadelním, ale stalo se i drobnou ukázkou toho, jak k divadlu přistupují slovenští mladí divadelníci. Ti přivezli autorskou inscenaci Filip Topol a my, ti další, v níž se inspirovali legendárním českým hudebníkem a zpěvákem Filipem Topolem, a jeho ranou prozaickou tvorbou,

Možná je to charakteristika trochu nešikovná, jedná se o jeho biografické texty Bláhové psaní a Mně 13. V Česku je ovšem Topol (a celá rodina) na kulturní platformě dobře známá, ať už Filipův otec slavný dramatik především 60. let, tak starší bratr Jáchym, spisovatel a scenárista. Z Filipa jediného se ovšem stal idol. Jeho punkerský styl života, naplněný alkoholem, jej staví na roveň některým světovým hvězdám undergroundu, ale i pop-music. Jeho obecná známost souvisí i s brzkým úmrtím (1965-2013), které mu dává gloriolu mučedníka, ale i s blízkostí k rodině Václava Havla, neboť první pěvecké vystoupení jeho Psích vojáků se odehrálo na legendárním Hrádečku. A vše umocnil i lehce biografický film Žiletky s Filipem v hlavní roli z roku 1994. V loňském roce uplynulo deset let od jeho úmrtí.

To, že osobnost Filipa Topola inspirovala nejmladší generaci k vlastní generační výpovědi je pro mě zvláštní fenomén. Vždyť vyrůstal ve zcela jiné době, a jeho životní styl je možno brát tak trochu jako protest proti době. Nicméně, zřejmě jeho osobnost se všemi problémy nese v sobě cosi nadčasového, čemu mladí rozumí, a tak skrze ně žije dál. Pro jedenáct mladých lidí pod vedením Marici Šiškové se tak stal odrazovým můstkem k úvahám nad vlastními životy, vlastními touhami a zklamáními okolním světem. V centru svého „světa“ postavili klavír, a jak diváci přicházeli, znělo preludování, a v siluetách na jevišti jsme mohli rozeznávat jednotlivce, kteří pak v průběhu představení vystupovali s vlastními monology i zneklidňujícími pohybovými kreacemi. A došlo i na vhodně použitou nahotu (či spíše polonahotu), neboť ta k mladé revoltující generaci patřila a patrně patří dodnes. Je to pocit, kdy se člověk jakoby potřebuje svléknout z kůže, uvolnit se ze společenských pout.

I symbol alkoholu k této svobodě, a zároveň existenciální nejistotě, stresu, protestu vůči všemu, co nás svazuje, a v kontrastu s tím jakási až líná nečinnost, chvilková rezignace, depresivní nálada, která udolává. To vše, včetně citátů z díla Topolova i jeho písní se podařilo slovenským hercům a herečkám organicky propojit s vlastními problémy, výpověďmi o tom, co je trápí teď a tady. Podařilo se tu namíxovat působivou směs osobního a obecného, pocitů, které jsou srozumitelné všem mladým lidem. Zápas o smysl života a souboj s vlastními démony bylo třeba vybojovat jak za časů života Filipa Topola, tak dnes.

Jana Soprová

Intenzivní vztah pohybu a hlasu

Nahlédnutí do semináře Moving Voice a voicing body

„Takyta - mačeta - takyta - mačeta,“ ozývá se ze zahrady orlickoústecké Malé scény. Členové semináře Moving Voice, voicing body pod vedením Lucie Páchové tam totiž začali své poslední setkání. Seminaristé se po několika úvodních cvičeních sešli v kruhu a společně se začali učit několik rytmických patternů, které si pro ně Lucie připravila. K dispozici měla náčrt s notovým zápisem, aby bylo možné rytmus lépe navnímat, a taky pro každý pattern vymyslela slovní doprovod. Nejprve si všechny rytmické varianty seminaristé prošli samostatně, a potom je začali kombinovat. Nakonec se podařilo společně vytvořit velice zajímavý hudební a zvukový tvar.

Vzhledem k tomu, že seminář je z části pohybový, Lucie ho ráno zahájila pohybovou rozcvičkou na vnímání těla a spolupráci. Účastníci si pokládali ruce na těla druhých a pomocí jemného tlaku ovládali jejich pohyb. Nešlo o to vést, ale citlivě nasměrovat a vytvořit vyvážený protitlak. Postupně přidávali druhou ruku a nakonec zkoušeli ovládat pohyb jen pomocí tří prstů. Díky tomu zjistili, jak tlak může fungovat, jaké jsou jejich i ostatních hranice a že celkově opravdu stačí drobný tlak na určitém místě, a pohyb může být velmi originální nebo neobvyklý. Výhodou taky podle Lucie je, že právě vedení druhým nás může dostat do pozic, do kterých bychom sami nešli.

Po úvodní části v zahradě se seminaristé přesunuli do vnitřních prostorů Malé scény. Na pódiu společně vytvořili myšlenkovou mapu na téma kompozice. Co všechno do kompozice patří, co jí ovlivňuje. „Napojení, soustředění,“ zmiňovaly holky ze semináře. „Ale taky třeba rytmus, jak pohybu, tak zvuku,“ doplňovali další. Zazněla i harmonie, kontrast nebo třeba gradace, čas a prostor. Společně pak všichni na téma kompozice diskutovali a řešili, co všechno na ní může mít vliv a proč je důležitá.

Prakticky se na ni zaměřili v následující aktivitě. Ve skupinách vytvořili krátké ukázky. Používali v nich své sekvence, na kterých pracovali v předchozích dnech. Každý z nich tak měl už z minulých lekcí vytvořený nějaký opakující se pohyb, potažmo sled několika pohybů. Luci je rozdělila do skupinek a v nich ukázky tvořili. Vzhledem k tomu, že každého sekvence je jiná a specifická, museli právě přemýšlet. O kompozici. Jejich úkolem bylo současně vybrat dvě definující slova z myšlenkové mapy, která se budou k jejich ukázce hodit a budou jí nějak vystihovat.

Vznikla celá řada velmi pěkných pohybových smyček, které různě gradovaly, pracovaly s kontrastem, prostorem a především taky zvukem a hlasem. Což je vlastně téma celého semináře. Jak hlas souvisí s tělem a tělo s hlasem. Jak Lucie říká „Naše tělo je náš hlas, je mezi tím rovnítko.“

Společně si potom seminaristé nabídli zpětnou vazbu. Veškeré poznatky pak mohli skupiny zapracovat, protože je Lucka vyzvala, aby svoje smyčky zopakovali ještě jednou. Tentokrát ale s využitím poznatků ostatních. Někdo tak například zrychlil některé pasáže, nebo zapojil dřív hlasový projev. A výsledky diváci hodnotili kladně. „Líbil se mi Pepa, jak byl ladný. To téma rozkvetlá louka, to je prostě Pepa,“ hodnotila výsledek Lucka. Rozkvetlá louka byla tématem zmíněné smyčky. Každá skupina totiž mohla svoji ukázkou zasadit do nějakého dějového nebo tematického kontextu. Někdy byly témata i docela úsměvná.

Nakonec se všechny skupiny spojily, aby vytvořily společnou kompozici. Ta trvala zhruba pět minut a postupně přešla ve volnou improvizaci s pohybem a zvuky. Všichni se při ní dost ponořili, takže nakonec to byl podle Lucie velmi cenný materiál. Kdyby bylo více času, dalo by se s ním podle ní velmi dobře pracovat. Nakonec se všichni rozloučili společnou tradicí-bublinou. Ta praskla a seminář skončil.

Kateřina Hartmanová

Doporučení z krajské přehlídky

Celkově letos získalo doporučení z krajské přehlídky 23 studentských souborů, ale na celostátní přehlídku Mladá scéna se vejde jen 15 inscenací. Pokud počítáte se mnou, musela jsem osmi souborům napsat, že je bohužel programová rada Mladé scény pro rok 2024 nevybrala, i když jejich inscenace získala na krajské přehlídce doporučení. Přesněji šesti souborům – dva první uvedené soubory jsou náhradníci, kdyby někdo odpadl... Ráda bych, aby někde aspoň zazněla jejich jména. A kde jinde, než ve zpravodaji Mladé scény:

1. náhradníci: Diagnóza Puberta souboru Naše banda, ZUŠ Vyškov, vedoucí Adriana Maria Štark

2. náhradníci: Kolotoč souboru ZUŠ B. Jeremiáše České Budějovice, vedoucí Lenka Šestáková

Si zvykneš souboru Jednabáseň, ZUŠ – Jižní město, vedoucí Eva Hodinová

Velká čepice souboru STŘEDA, ZUŠ Pardubice, vedoucí Petra Zahradníková

Kulička souboru Na poslední chvíli Ostrov, vedoucí Ondřej Šulc Králová

Juani/y souboru DREJG, Jiráskova gymnázium, Náchod, vedoucí Štěpán Macura

Adam Stvořitel souboru Červiven, SPgŠ a SZŠ Krnov, vedoucí Petra Severinová

C'est la vie souboru Divadelní klub mladých, Česká Lípa, vedoucí Iva Bufková

Lenka Huláková

Výlet na Andrlák

Fotografie, která mohla vzniknout dnes, stejně jako před patnácti lety

Fotografie, která mohla vzniknout dnes, stejně jako před čtrnácti lety

Řidič autobusu

Autobusový řidič Piotr Szasza se připravuje na výkon svého povolání dentální hygienou

Autobusový řidič Piotr Szasza tuží svoje tělo a hlasitě projevuje radost nad svojí silou

Autobusový řidič Piotr Szasza cestou do práce tuží svou mysl a přemýšlí nad nemilosrdným plynutím času

Autobusový řidič Piotr Szasza vykonává svoje povolání a je opojen krásou cesty.

Autobusový řidič Piotr Szasza si vychutnává sladkou tečku.

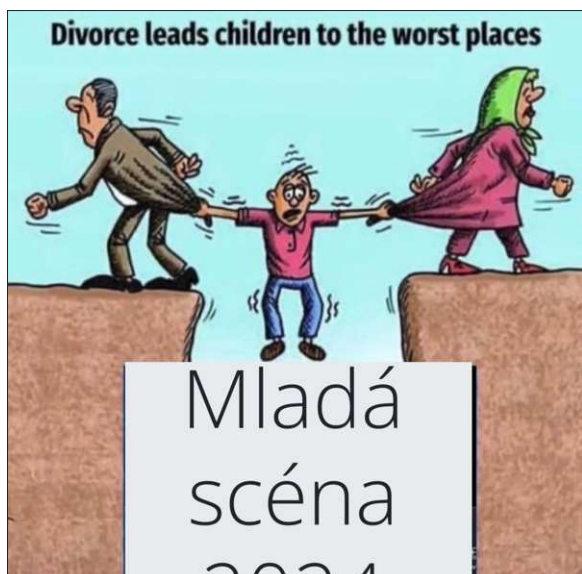
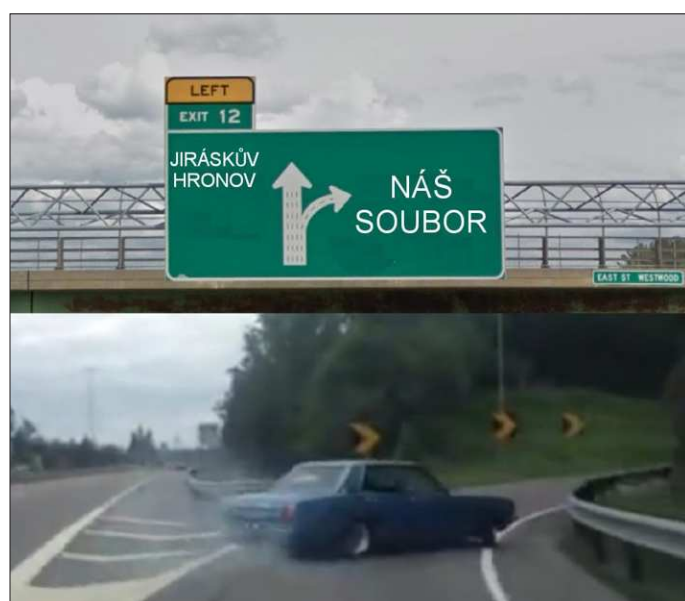

Autobusový řidič Piotr Szasza míří rovnou do hospody a tam konverzuje s hospodskou.

Poctivých Patnáct Plus (PPP)

Penisista Vít Zborník odjel a atmosféra v redakci se rázem stala méně falická. Jako by se to promítlo i do tvorby seminaristů Stand-upu, jejichž vtipy jsou dnes plné inteligentního jemného humoru horníkovského stříhu. Pojdte si tedy s šálkem dobré kávy vychutnat dnešní edici rubriky:

Továrna na vtipy

pokračování ze strany 1...

Pracuješ i s dětmi nebo mladými lidmi?

Lucie: Většinou pracuji s dospělými, proto jsem vděčná Lence, že jsem to mohla zase vyzkoušet s úplně jinou skupinou. S teenagerama. Je to úplně jiný. Hodně mi to ukázalo. Narážela jsme třeba na některé svoje limity. A taky vím, co už bych příště chtěla jinak (směje se). Do příště vím, jak se třeba dostat trošku dřív do situace, kdy už jsou na sebe napojeni a můžou začít tvořit. Nějaký věci klidně vynechat. Dneska na závěr celého semináře jsem viděla, že všechno, co jsme prožili, se promítlo v závěrečné improvizaci, která byla skvělá. A to by mohl

být právě moment, od kterého se dá odpíchnout a začít s tím materiálem pracovat. Ale ten moment napojení dorazil až na závěr.

Moje poslední otázka zní, jestli máš teď nějakou zemi nebo destinaci, kam by ses chtěla vydat?

Lucie: Myslím, že je spousta takových zemí, ale je teď pro mě důležitý nahlížet nově na to, co je kolem mě. Na svoji vesničku, kde máme chatu. Objevovat jí novými ušima a nevnímat jí jako, že už jí znám, že je to nuda.

Kateřina Hartmanová

Vaše redakce: Kateřina Hartmanová, Jakub Kubíček a Jan Mrázek

Náš sazeč a lamač David Slížek, který tu byl s námi v našich srdcích, ale jinak všechnu práci odvedl stonaje v Praze. Všechny nás pozdravuje a všem nám chybí. Foto pochází z doby, kdy Davidovi bylo 15 let. Vít Zborník dává této fotce dva penisy nahoru.

Kdo páchá Mladou na Malý?

Kateřina Hartmanová, Jakub Kubíček, Vít Zborník, Jan Mrázek, Jasanka Kajmanová, Jakub Hulák, Jana Soprová, David Slížek (in absentia) a další.

Neprochází jazikowou koregtúrou...